

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ Декан факультету _____ Ігор БОЛБОТ " ___ " _____ 2026 р.	СХВАЛЕНО на засіданні кафедри культурології Протокол № ___ від " ___ " _____ 2026 р. Завідувач кафедри _____ Ірина МАЙДАНЮК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Економічна кібернетика»

_____ Наталія КЛИМЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

Освітня програма Економічна кібернетика

Факультет Інформаційних технологій

Розробник: Майданюк І.З., д.ф.н., професор, завідувач кафедри,

Пузиренко Я.В.В., к.філол.н., доцент, доцент кафедри, Сидоренко

І.Г., к.філос.н., доцент кафедри, Головата Н.А., к.і.н., викладач кафедри

Київ — 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Програма дисципліни передбачає ознайомлення студентства з етнокультурологією як наукою, що вивчає традиційний тип культури, соціальний і культурний досвід етносу, закріплений в традиціях, звичаях, народному мистецтві. Навчальна дисципліна дасть змогу студентству отримати знання про особливості української етнічної та національної культури; орієнтуватися в культурологічних та мистецтвознавчих термінах і поняттях та аналізувати твори мистецтва; усвідомити місце і роль української культури у світовому культурному процесі, а також сприятиме розвитку духовного світу студентства.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Освітня програма	Економічна кібернетика
Факультет	Факультет Інформаційних технологій

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни

для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	—
Семестр	1	—
Лекційні заняття	15 год.	—
Практичні, семінарські заняття	15 год.	—
Самостійна робота	60 год.	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	—
Форма контролю	Екзамен	—

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета - покращення гуманітарної підготовки студентів, ознайомлення студентів з основними тенденціями та формами етнокультурного розвитку українського народу від найдавніших часів до сучасності; - підвищення етнічної свідомості студентів та їхньої підготовки з огляду на майбутню роботу в мультикультурному середовищі; - формування знань та компетенцій на основі засвоєння основ культурологічної проблематики та розуміння особливостей української етнокультури; - формування почуття етнічної самосвідомості, гордості за належність до української нації, прищеплення глибокої зацікавленості духовною скарбницею українського народу.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 — Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 — Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК10 — Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК12 — Навички міжособистісної взаємодії

Програмні результати навчання

ПРН1 — Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН2 — Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН24 — 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)					Кількість годин (заочна форма)			
	тижні	л	лаб	с.р.	усього	л	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основні поняття етнокulturології									
Тема 1. Культура і етнос. Гендер та етнокultura.	-	2	-	10	14	-	-	-	-
Тема 2. Українська етнічна і національна культура. Мова та етнокultura.	-	2	-	10	14	-	-	-	-
Разом за модулем 1	-	4	0	20	24	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість									
Тема 1. Українська народна матеріальна культура.	-	2	-	10	14	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)					Кількість годин (заочна форма)			
	тижні	л	лаб	с.р.	усього	л	п	с.р.	усього
Тема 2. Українська народна духовна культура.	-	2	-	10	14	-	-	-	-
Разом за модулем 2	-	4	0	20	24	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури									
Тема 1. Українська архітектура та образотворче мистецтво.	-	3	-	6	12	-	-	-	-
Тема 2. Українське музичне та театральне мистецтво.	-	2	-	7	11	-	-	-	-
Тема 3. Українська література.	-	2	-	7	11	-	-	-	-
Разом за модулем 3	-	7	0	20	27	-	-	-	-
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)									
Усього годин	-	15	0	60	75	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Гендер та етнокультура.	2
2	Тема 2. Українська етнічна і національна культура. Мова та етнокультура.	2
3	Тема 3. Українська народна матеріальна культура.	2
4	Тема 4. Українська народна духовна культура.	2
5	Тема 5. Українська архітектура та образотворче мистецтво.	3
6	Тема 6. Українське музичне та театральне мистецтво.	2
7	Тема 7. Українська література.	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Гендер та етнокультура.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Українська етнічна і національна культура. Мова та етнокультура.	2
3	Українська народна матеріальна культура.	2
4	Українська народна духовна культура.	2
5	Українська архітектура та образотворче мистецтво.	3
6	Українське музичне та театральне мистецтво.	2
7	Українська література.	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Гендер та етнокультура.	10
2	Українська етнічна і національна культура. Мова та етнокультура.	10
3	Українська народна матеріальна культура.	10
4	Українська народна духовна культура.	10
5	Українська архітектура та образотворче мистецтво.	7
6	Українське музичне та театральне мистецтво.	7
7	Українська література.	6
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Презентація проекту
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Змішане навчання
- Практичне заняття

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основні поняття етнології		
Самостійна робота. Культура і етнос. Гендер та етнологія.	ПРН 1, ПРН 2, ПРН 24. У модулі подаються основні поняття та визначення етнології, поняття етносу, народу, нації, етнічної та національної культури та етнологічна карта сучасного світу, прояви етнічної та національної культури; Розглядається мова як феномен культури. Аналізується роль мови у формуванні та збереженні етнічної культури. Висвітлюється роль і місце гендеру в етнічній культурі, особливості гендерної соціалізації в традиційній і сучасній культурі. Аналізуються виклики, які постають перед етнічними культурами в епоху глобалізації. Розглядаються особливості української етнічної культури. Студенти зможуть аналізувати та презентувати результати досліджень. У результаті вивчення модуля студенти матимуть можливість: Тема 1. Знати основні поняття та визначення етнології. Орієнтуватися в етнологічних концепціях культури та культурно-історичного розвитку. Розуміти різницю між поняттями етносу, народу, нації, етнічної та національної культури. Орієнтуватися в етнологічній карті сучасного світу. Сформулювати загальні уявлення та оперувати поняттями гендерної етнології. Знати особливості гендерної соціалізації в традиційній і сучасній культурі. Тема 2. Розуміти особливості українського етносу (нації), сутність етнічної (національної) свідомості, самосвідомості. Знати етнографічні регіони та групи українців. Уміти розкривати сутність етнічної та національної культури. Розглядати мову як феномен культури. Аналізувати роль мови у формуванні та збереженні етнічної культури. Знати терміни і поняття, пов'язані з мовною картиною світу, етнологією, соціолінгвістикою, ономастикою та їх взаємозв'язок з культурою.	35
Самостійна робота. Українська етнічна і національна культура. Мова та етнологія.		35

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Народна творчість		
Самостійна робота. Українська народна матеріальна культура	ПРН 1, ПРН 2, ПРН 24. У модулі розглядаються особливості матеріальної та духовної культури українців, види і жанри народного декоративно-вжиткового мистецтва та ремесел, осередки народного мистецтва, календарні та родинні обряди українців, їх регіональні особливості. Студенти зможуть аналізувати та презентувати результати досліджень. У результаті вивчення модуля студенти матимуть можливість: Тема 3. Знати особливості матеріальної культури українців, народного житла, побуту, традиційної української кухні. Розуміти українську традиційну систему та модель харчування. Знати особливості українських традиційних обрядових та святкових страв. Знати особливості народного декоративно-вжиткового мистецтва та ремесел. Розуміти, у чому полягає місце і роль народної творчості у сучасному житті. Вміти виконувати елементи українського народного декоративного мистецтва. Тема 4. Знати особливості національної самобутності українського народу, його світогляд та традиції. Розуміти взаємозв'язок язичницьких і християнських елементів у народному світогляді, звичаях та обрядах. Знати види та жанри українського фольклору, систему українських родинних та календарних обрядів, розуміти їхню символіку і значення. Вміти брати участь у народних обрядах і святкуваннях та за потреби адаптувати їх до сучасного життя, а також вміти виготовляти аксесуари до них.	35
Самостійна робота. Українська народна духовна культура		35

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури		
Самостійна робота. Українська архітектура та образотворче мистецтво	ПРН 1, ПРН 2, ПРН 24. У модулі розглядається мистецтво як феномен культури, його класифікації, види та жанри. Подаються здобутки української культури і мистецтва у галузі архітектури, образотворчого мистецтва, театру та кіно, музичного мистецтва та літератури. Студенти зможуть аналізувати та презентувати результати досліджень. У результаті вивчення модуля студенти матимуть можливість: Тема 5. Розуміти місце мистецької діяльності у суспільстві. Знати класифікацію мистецтв. Знати найвидатніші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва України. Розрізняти особливості стилевих напрямків і жанрів архітектури та образотворчого мистецтва. Розуміти внесок українських митців у розвиток світової культури. Тема 6. Знати види та жанри вокального та інструментального музичного мистецтва та особливості української музики та театру. Розуміти внесок українських музичних та театральних діячів у розвиток світової культури. Тема 7. Знати види та жанри літератури як мистецтва слова. Знати історичний розвиток української літератури та найвидатніших її представників. Вміти аналізувати твори художньої літератури та розрізняти високохудожні твори. Вміти оцінювати досягнення світової та вітчизняної культури та мистецтва на основі знання історичного контексту їх створення та художньої цінності.	30
Самостійна робота. Українське музичне та театральне мистецтво		30

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Українська література		30
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		10
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/ залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Усі завдання, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів, ШІ і несанкціонованих пристроїв під час усних і письмових опитувань, виконання контрольних робіт, іспиту заборонено. В есе неприпустимий плагіат та згенерований ШІ текст, цитати повинні бути коректно оформленими.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>);

-Е-бібліотека Мистецтвознавство http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1775&Itemid=440;

-Електронна бібліотека "Культура України" <http://elib.nplu.org/>;

--«Ізборник» — Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації — проект електронної бібліотеки давньої української літератури. <http://litopys.org.ua/>;

-Google Arts & Culture <https://artsandculture.google.com/?hl=>;

-Методичні рекомендації для вивчення модулю «Естетика» у курсі «Етнокulturологія, етика та естетика» / Майданюк І.З., Пузиренко Я.В., Сидоренко І.Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2025. – 51 с.;

-Методичні рекомендації для вивчення модулю «Естетика» у курсі «Етнокulturологія, етика та естетика» / Майданюк І.З., Пузиренко Я.В., Сидоренко І.Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2025. – 51 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Гай-Нижник, П. Українська національна ідея: соборні чинники та визначальні засади. Трансформація української національної ідеї. – Київ: Наш формат, 2019. – С. 143–171.
2. Данилюк, І., Курапов, А., Ягіяєв, І. Етнокulturурна психологія. Історія та сучасність : монографія. – Київ : АртЕк, 2019. – 432 с.
3. Гурова, І. В., Хрипко, С. А. Етнокulturурологія : навч.-метод. посіб. для підготовки студентів за спец. 034 Культурологія. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. – 262 с.
4. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / за ред. У. Еко ; пер. з італ. О. В. Сминтини, С. А. Кулініч. – Харків: Фоліо, 2020. – 700 с.
5. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / укл. Г. А. Сигида. – Запоріжжя : НУ«ЗП»,

2020. – 82 с.

6. Культурологія : підручник. – Одеса : Університет Ушинського, 2023. – 433 с.
7. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2019. – 224 с.
8. Магдиш, І. Ар-Нуво. Стили українського мистецтва ХХ-гостоліття. Київ: Портал, 2021
9. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс].–Режим доступу : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
0. Історія української культури : у 5-ти т. / гол. ред. Б. Є. Патон. Київ: Наукова думка, 2000–2013.
1. Пузиренко Я. В. Декоративна флористика. - К. : Кондор, 2013.
2. Литвинов, В. Україна в пошуках своєї ідентичності. ХVІ – початокХVІІ .Київ: Наукова думка, 2008.
3. Попович, М. В. Нарис з історії культури України. Київ : АртЕк, 1998.
- 4.
5. Татенко, В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід : монографія / В. О. Татенко ; Нац. акад. пед. Наук України, Ін-т соц. таполіт. психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. –140 с.